

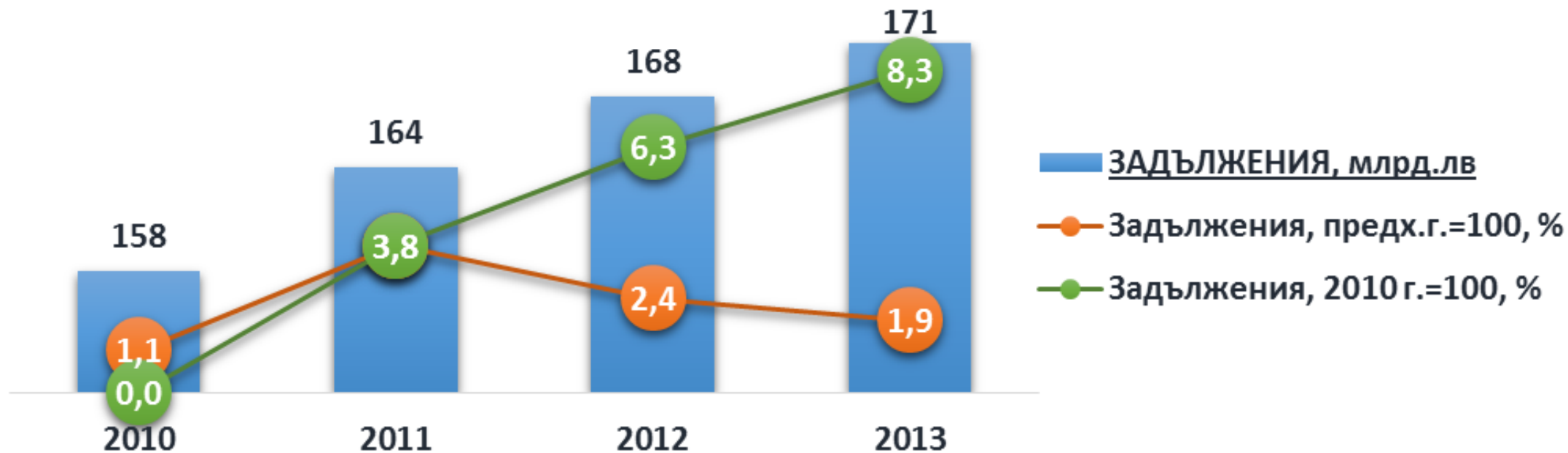

Задължения на предприятията от нефинансовия сектор към 01.01.2014 г.

Пресконференция, 23 февруари 2015 г.

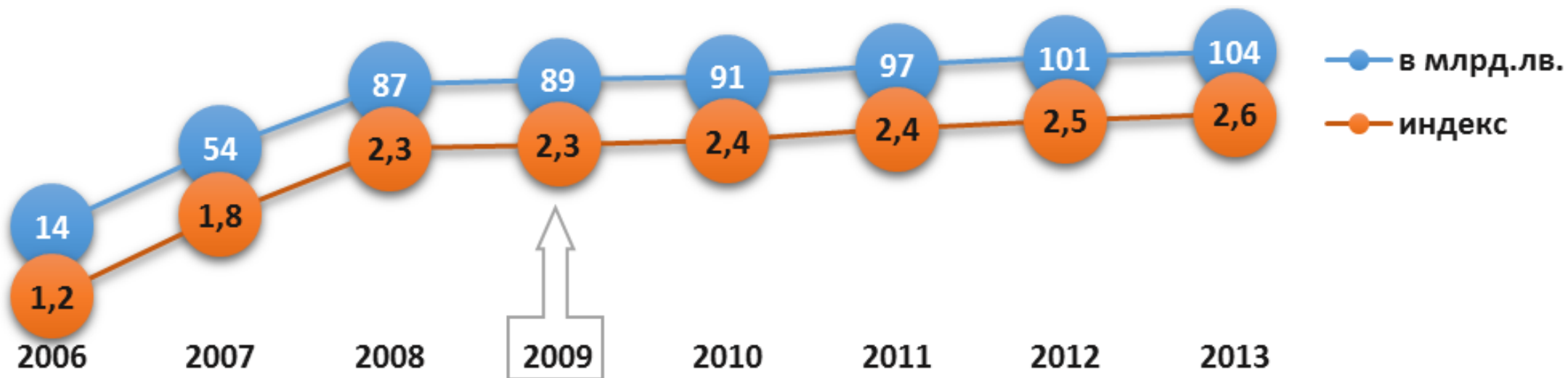
Задължения на нефинансовите предприятия

Структурните деформации в икономиката все още не са преодолени и задълженията на предприятията от нефинансовия сектор на икономиката в абсолютен размер продължават да растат.

Изменение на задълженията спрямо 2005 г.

До 2013 г. задълженията са нараснали със 104 млрд. лв. или 2.6 пъти. Основната част от този прираст (89 млрд. лв. или 86%) е формиран в периода до 2009 г., т.е. до началото на икономическата криза.

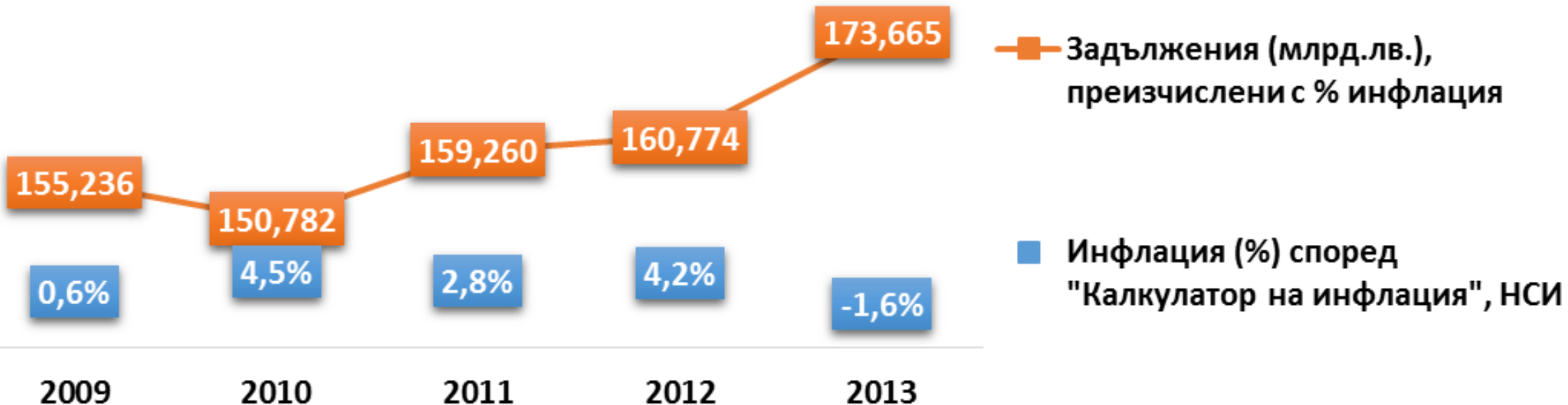

Задълженията спрямо основни макроикономически показатели

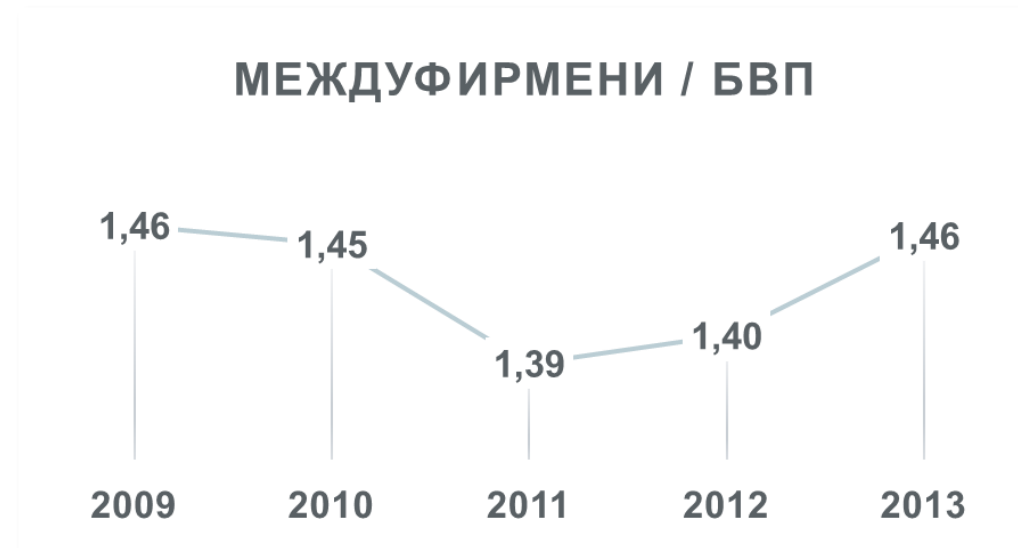
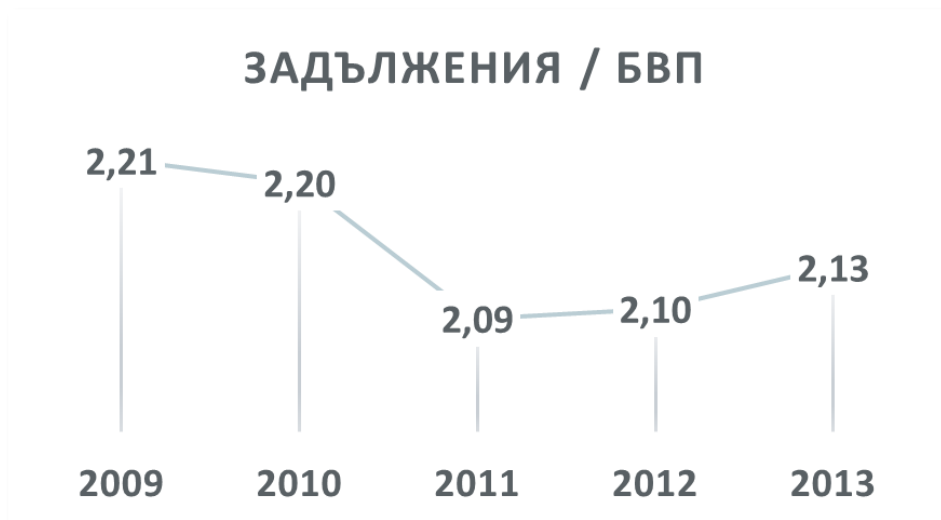
ИНФЛАЦИЯ

През 2013 г. беше отбелязана **дефлация** в размер на -1.6%, т.е. реалната задлъжнялост е много по-висока. За единица продукция фирмите получават по-ниска цена, а дългът им расте със съответните лихви.

БВП

- До 2009 г. задълженията растат средногодишно с 32.5% (29 млрд. лв./г.), а след 2009 г. темпът спада до средногодишни стойности от около 2% (3.7 млрд. лв./г.).
- В същото време, средногодишният ръст на БВП в периода до 2009 г. е 6.2%, а след 2009 г. е 1.1%.
- Аналогични са тенденциите и при междуфирмените задължения, които в периода 2009-2013 г. запазват ниво от около 1,5 пъти БВП.

БВП

В периода 2005-2009 г. задълженията нарастваха много по-бързо от БВП, а след началото на икономическата криза през 2009 г. темповете на растеж на задълженията и на БВП почти се изравниха.

ИНВЕСТИЦИИ

Инвестиционните разходи:

- през периода 2005-2008 г. нараснаха 2 пъти (от 12 на 24 млрд. лв.),
- през 2009 г. рязко намаляха с над 15%.
- през 2010 г. беше отчетен пореден сериозен спад с около 19%,
- В периода 2011-2013 г. с леки колебания запазват нивото си от около 17 млрд. лв. Запазва се съотношението на инвестициите спрямо БВП (около 21%).

Приходи от продажби, ДМА и собствен капитал

По-голямата част от нефинансовите предприятия са декапитализирани. Задълженията им в края на 2013 г. са с 53 % по-големи от собствения им капитал и с 50% по-големи от дълготрайните им материални активи.

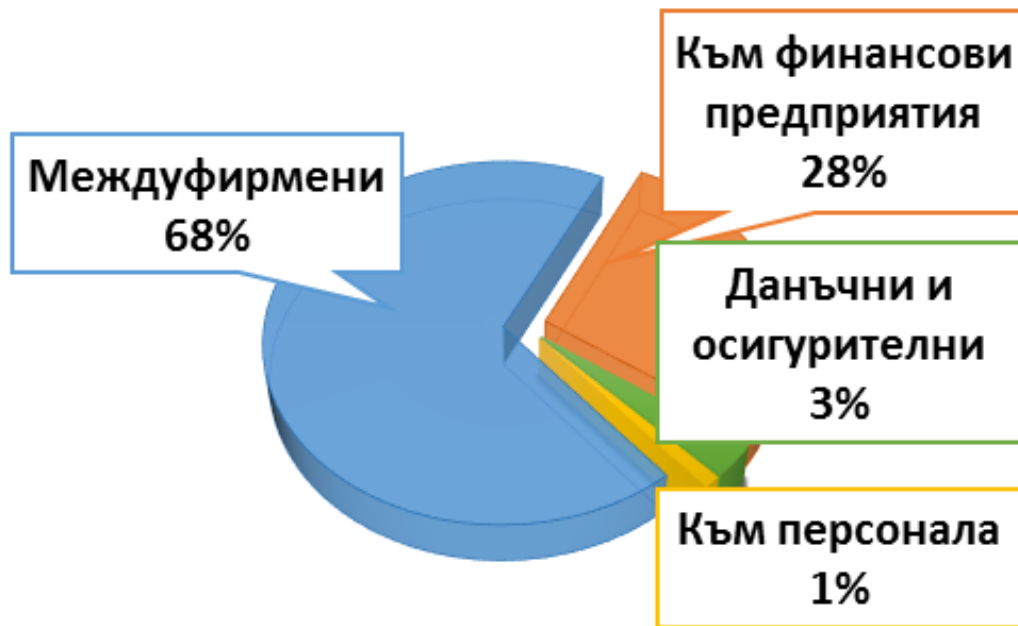

Структура на задълженията

Агрегирана структура на задълженията

Спрямо 2010 г. най-голям е ръстът на междуфирмените задължения (12%), следвани от данъчно-осигурителните задължения (3.5%) и към персонала (3%). Задълженията към финансови предприятия нарастват с 0.6 %.

Междуфирмени задължения

Кредитор	2012	2013	2013 / 2012	
	млрд. лв.	млрд. лв.	%	млрд. лв.
Доставчици	31,162	31,558	1,3	0,396
Свързани предприятия	39,538	41,383	4,7	1,845
Облигационни заеми	1,594	2,277	42,9	0,683
По полици	0,283	0,181	-36,0	-0,102
Аванси	6,026	6,152	2,1	0,125
Други	33,821	35,387	4,6	1,566
ОБЩО	112,424	116,938	4,0	4,514

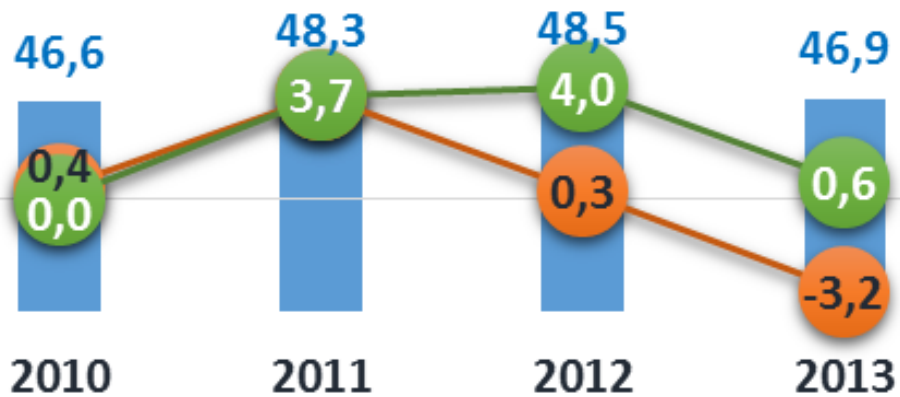

Задължения към финансови предприятия

■ Към финансови предприятия, млрд.лв.

● Към финансови пр., предх. г.=100, %

● Към финансови пр. 2010 г.=100, %

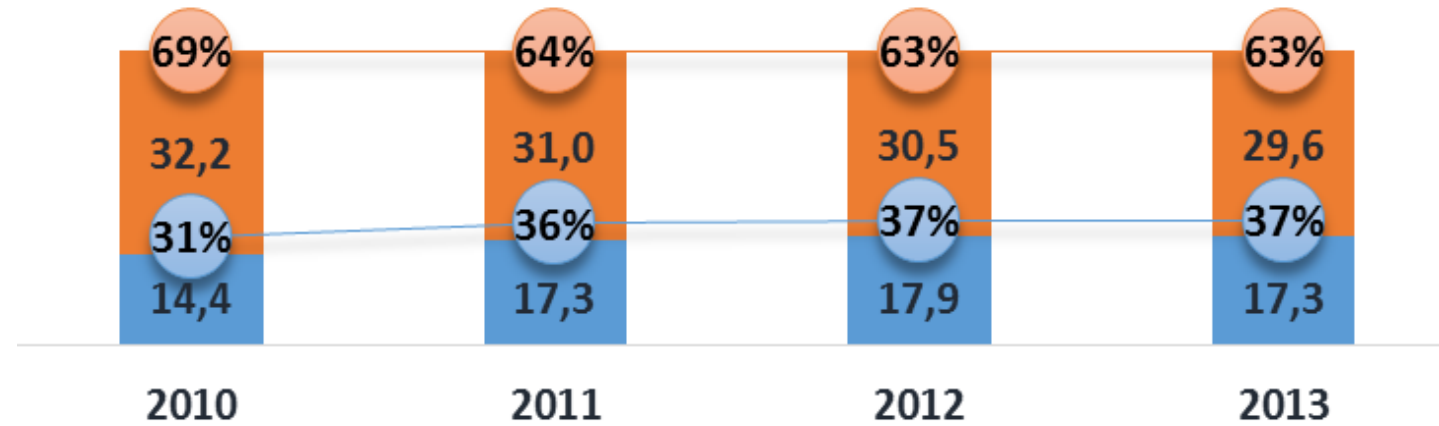

■ Дългосрочни фин., млрд.лв.

● Дългосрочни фин., дял %

■ Краткосрочни фин., млрд.лв.

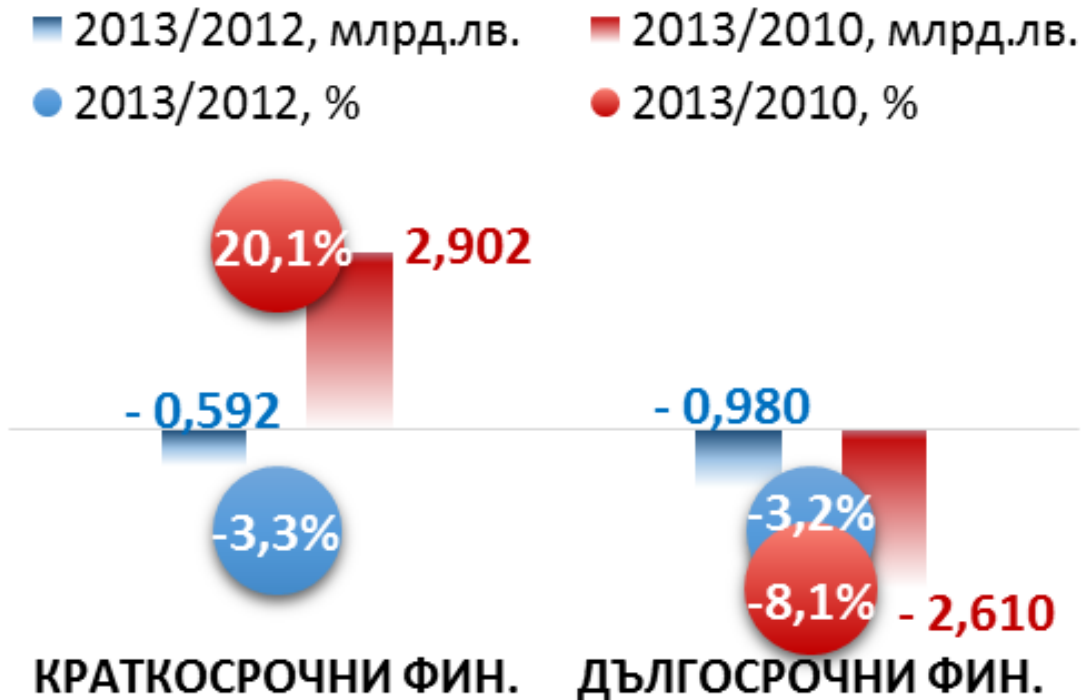
● Краткосрочни фин., дял %

От началото на икономическата криза през 2009 г. се наблюдава застой (дори спад) в темповете на растеж на задълженията към финансови институции, т.е. **инвестиционната активност е замръзнала.**

Задължения към финансови предприятия

- През 2013 г. **дългосрочните кредити намаляват** с 3.2% през 2013 г., а спрямо 2010 г. намалението е с 8.1%.
- 20-процентният **ръст на краткосрочните кредити** през 2013 г. спрямо 2010 г. (+2.9 млрд. лв.) показва, че дейността на нефинансовите предприятия се затруднява от недостатъчните оборотни средства.

Данъчни и осигурителни задължения

■ Данъчни и осигурителни, млрд. лв.

● Данъчни и осиг. предх. г.=100, %

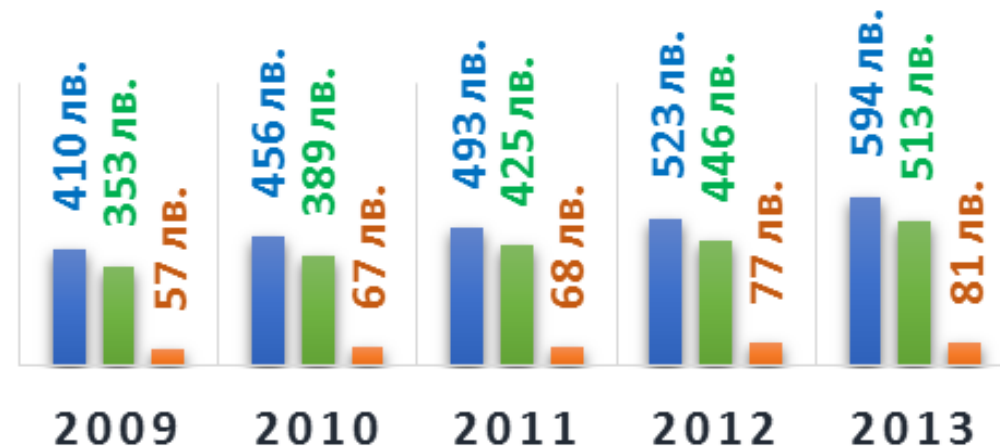
● Данъчни и осиг. 2010 г.=100, %

■ Осигурителни зад. : Наети на тр. дог.

■ Краткосрочни осигурителни зад. на 1 зает

■ Дългосрочни осигурителни зад., на 1 зает

- Тенденцията на осветляване на икономиката протича бавно и не води до съществено намаление на дела на сивия сектор.
- Данъчно-осигурителните задължения са с незначителен дял от около 3% в общия размер на задълженията и се задържат на относително постоянно равнище

Задължения към персонала

Задълженията към персонала също са с незначителен дял в общия размер на задълженията. През 2013 г. те са в размер на 2 млрд. лв., което е едва 1% от всички задължения.

Задължения по вид на кредиторите

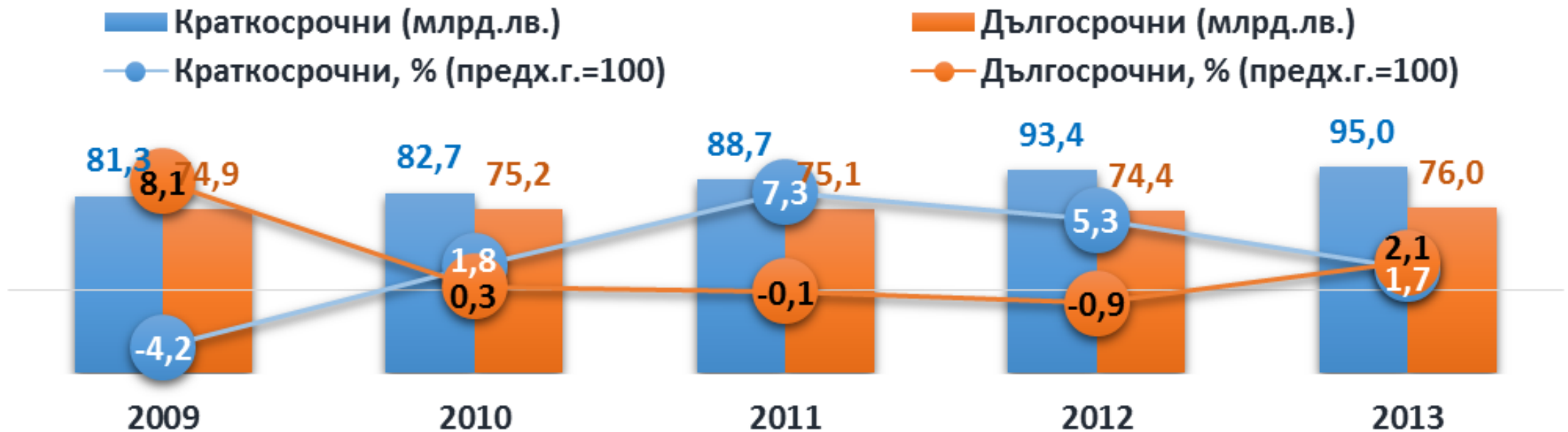

През 2013 г. спрямо 2010 г.:

- Намалява делът на задълженията към финансови предприятия (от 29.5 на 27.4%) и към доставчици (от 19.1 на 18.5%);
- Нараства делът на задълженията към свързани предприятия (от 23.5 на 24.2%);
- Запазват се дяловете на данъчно-осигурителните задължения, задълженията към персонала, по полици, облигационни заеми и аванси.

Срочност на задълженията

След отчетения през предходните две години спад на дългосрочните (над 1 г.) задължения, през 2013 г. те отбелязват ръст, при това нарастват с по-големи темпове от краткосрочните (до 1 г.)

Срочност на задълженията по кредитори

	Дългосрочни задължения				Краткосрочни задължения			
	2012 г.	2013 г.	2013 / 2012 г.		2012 г.	2013 г.	2013 / 2012 г.	
	млрд. лв.	млрд. лв.	млрд. лв.	%	млрд. лв.	млрд. лв.	млрд. лв.	%
Доставчици	3,845	3,986	0,141	3,7	27,317	27,572	0,255	0,9
Финансови предприятия	30,547	29,567	-0,980	-3,2	17,922	17,330	-0,592	-3,3
Свързани предприятия	16,806	18,217	1,411	8,4	22,732	23,166	0,434	1,9
Облигационни заеми	1,216	2,039	0,823	67,7	0,378	0,239	-0,140	-36,9
По полици	0,137	0,089	-0,048	-35,2	0,146	0,092	-0,054	-36,8
Аванси	1,268	1,092	-0,176	-13,9	4,758	5,060	0,301	6,3
Други, в т.ч.:	20,605	20,987	0,382	1,9	20,146	21,495	1,349	6,7
Данъчни	0,380	0,383	0,003	0,7	3,458	3,548	0,089	2,6
Персонал	0,199	0,174	-0,025	-12,5	1,820	1,771	-0,049	-2,7
Осигурителни	0,159	0,166	0,007	4,6	0,913	1,052	0,139	15,2
ОБЩО:	74,424	75,976	1,553	2,1	93,399	94,953	1,554	1,7

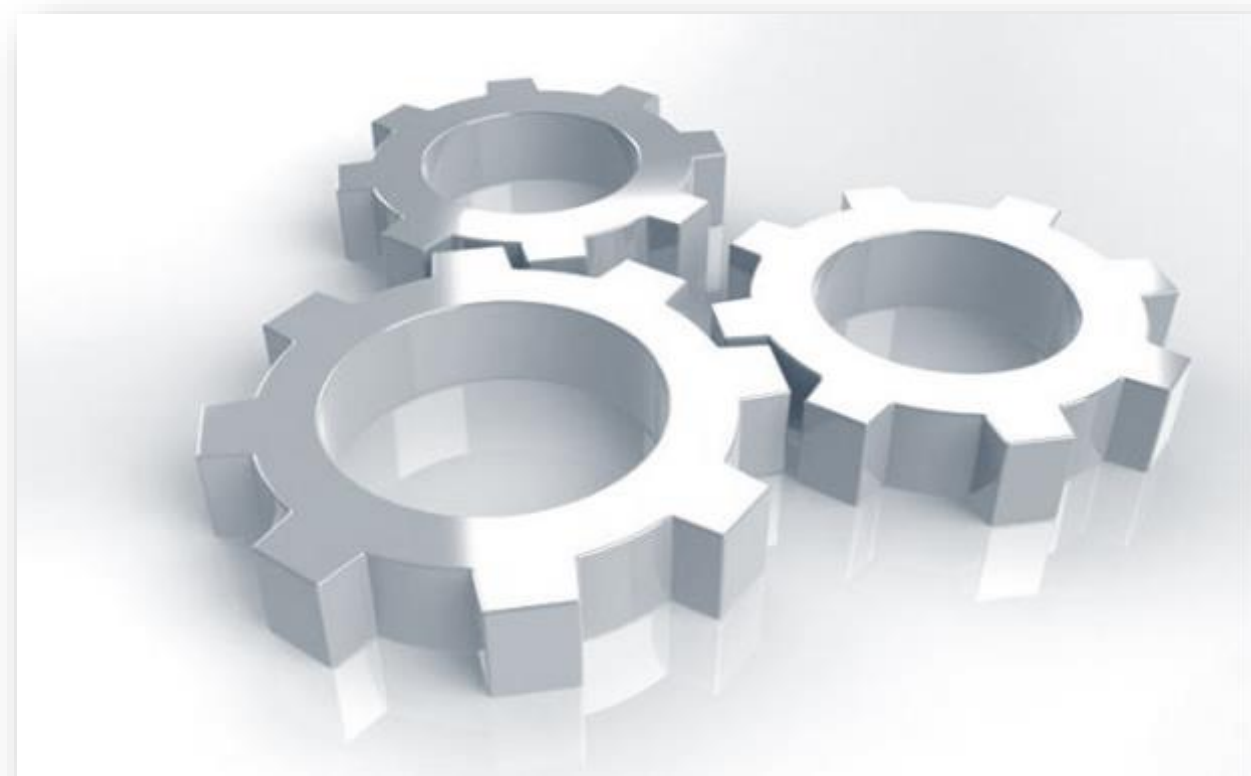

Задължения по икономически сектори

Задължения по индустриални сектори

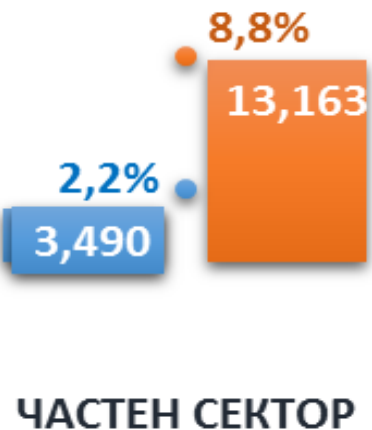

Размер и дял

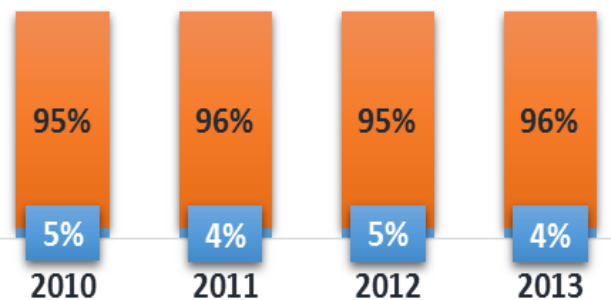
- 2013/2012, млрд. лв.
- 2013/2012, изм. %

- 2013/2010, млрд. лв.
- 2013/2010, изм. %

Дялове, %

■ ОБЩЕСТВЕН СЕКТОР ■ ЧАСТЕН СЕКТОР

Млрд. лв.

■ ОБЩЕСТВЕН СЕКТОР ■ ЧАСТЕН СЕКТОР

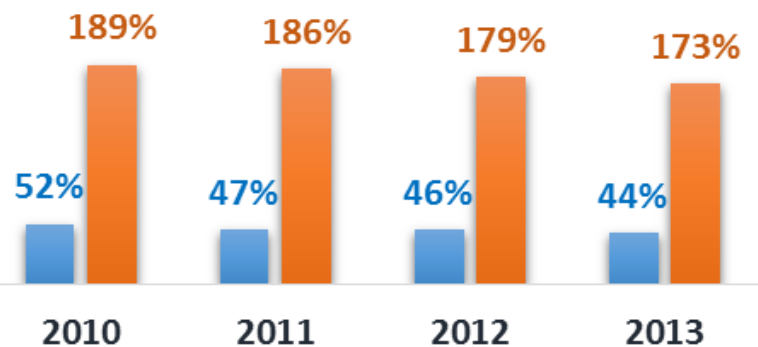
Основната част от задълженията (96%) са на предприятията от частния сектор, при това те нарастват с много по-висок темп от тези в общественния сектор.

Собствен капитал, ДМА и приходи от продажби

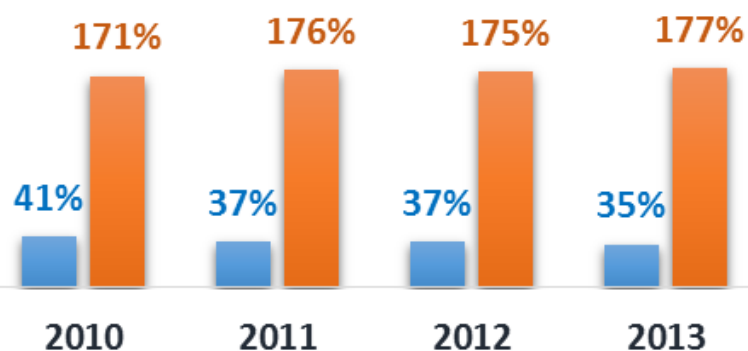
Задължения / Собствен капитал

■ Обществен сектор ■ Частен сектор

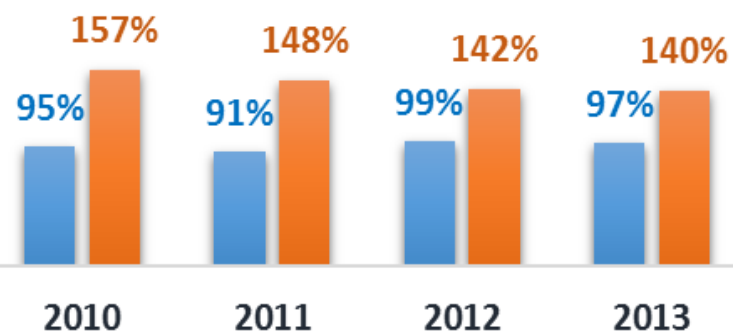
Задължения / ДМА

■ Обществен сектор ■ Частен сектор

Задължения / Приходи от продажби

■ Обществен сектор ■ Частен сектор

- През 2013 г. на 100 лв. **активи** на предприятията от обществения сектор се падат 35 лв. задължения, а в частния сектор на 100 лв. активи се падат 177 лв. задължения.
- На 100 лв. **приходи от продажби** задълженията на предприятията от обществения сектор са 97 лв., а в частния сектор - 140 лв.

По вид на кредитора

Агрегирана структура

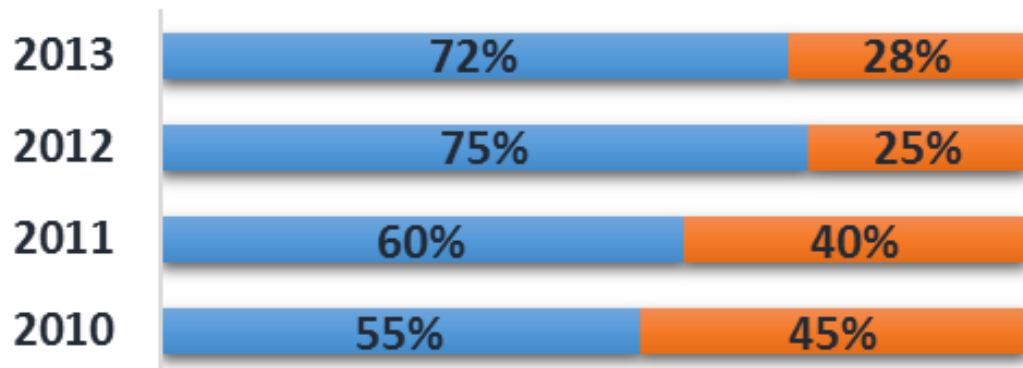
Агрегираната структура на задълженията в частния сектор запазва постоянни пропорции, докато при общественения сектор е налице ръст на междуфирмените задължения и спад на задълженията към финансови предприятия.

Срочност

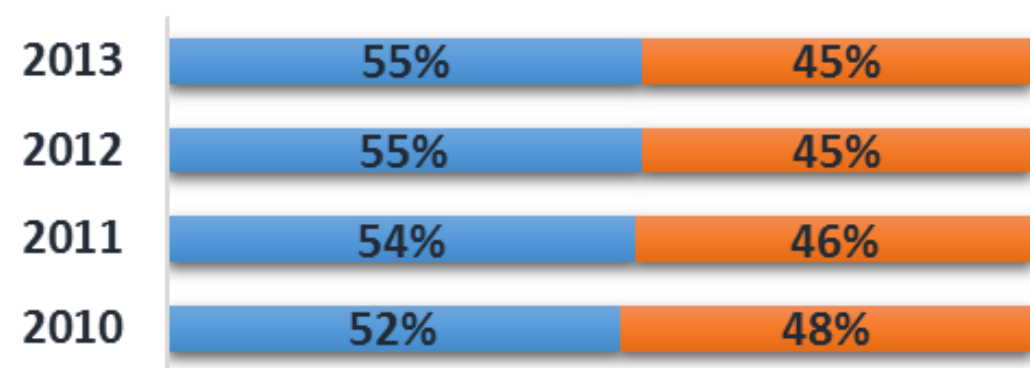
ОБЩЕСТВЕН СЕКТОР

■ Краткосрочни, до 1 г. ■ Дългосрочни, над 1 г.

ЧАСТЕН СЕКТОР

■ Краткосрочни, до 1 г. ■ Дългосрочни, над 1 г.

През последните две години се наблюдава увеличаване на дела на краткосрочните задължения в обществения сектор, докато в частния пропорциите се запазват

ВЗЕМАНИЯ

Вземания

Вземане (млрд. лв.)	2012 г.	2013 г.	2013/2012 г.	
			%	Млрд. лв.
От предприятия в група и свързани пр.	13,457	13,406	-0,4	-0,052
От клиенти и доставчици	29,290	30,819	5,2	1,529
Отсрочени данъци	0,624	0,735	17,8	0,111
Други вземания	18,983	20,687	9,0	1,703
ОБЩО вземания, В Т.Ч.:	62,354	65,647	5,3	3,292
• Краткосрочни (до 1 г.)	54,434	58,001	6,6	3,566
• Дългосрочни (над 1 г.)	7,920	7,646	-3,5	-0,274
• Просрочени над 90 дни	0,561	0,543	-3,2	-0,018

Изменение - 2012 г. спрямо 2013 г.

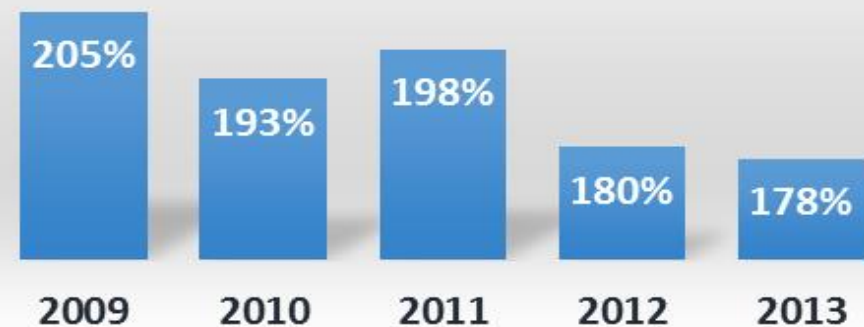

Съотношение на вземанията спрямо задълженията

Задължения / Вземания

Междуфирмени задължения / Вземания

Задълженията на нефинансовите предприятия са 2.6 пъти по-големи от техните вземания.

Вземания от държавата и общините

Към края на 2013 г. държавата, общините и предприятията с преобладаваща държавна и/или общинска собственост имат задължения към фирмите в размер на **760 млн. лв.**, в т.ч. **553 млн. лв.** са държавните задължения и **207 млн. лв.** са общинските.

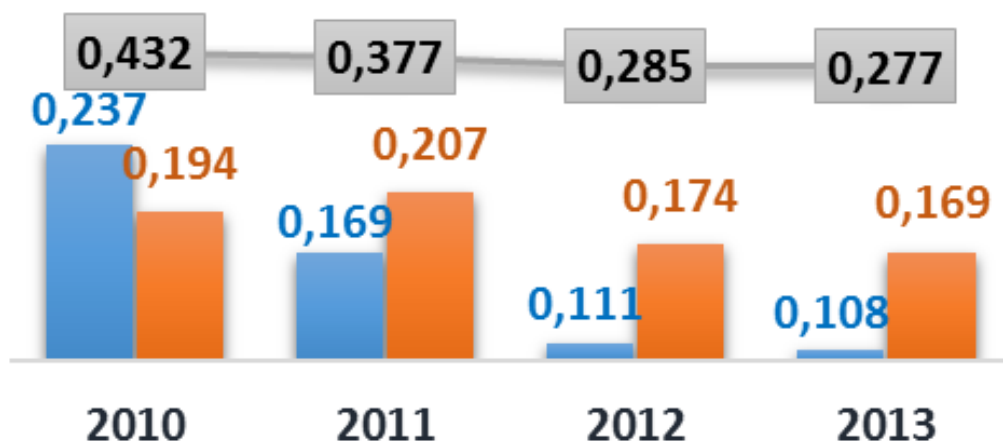
Просрочени задължения на държавата и общините

Просрочени задължения, млрд. лв.

■ На държавата

■ На общините

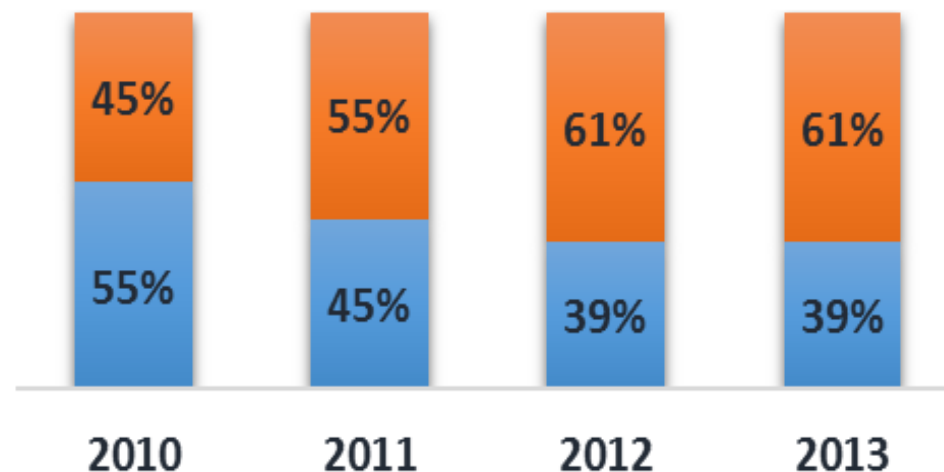
■ Общо на държавата и общините

Просрочени задължения, дял в %

■ На държавата

■ На общините

Просрочените с над 90 дни вземания от ведомства, държавни и общински предприятия са **277 млн. лв.**, в т.ч. 108 млн. лв. са държавните задължения и 169 млн. лв. са общинските.

ПРОГНОЗИ

ФАКТОРИ с влияние върху задлъжнялостта

Фактори с позитивно влияние

- Постепенното излизане от кризата на страните от ЕС, като предпоставка за ускоряване на икономическия растеж у нас (*физическият обем на БВП през третото тримесечие на 2014 г. нарасна с 1,9 %*);
- Значителното увеличение на износа (+7.2%), вкл. за страните от ЕС (+9.1%).
- Свиване на цените на петрола и останалите енергийни ресурси
- Усвояването на средствата от ЕС по оперативните програми

Фактори с негативно влияние

- Неблагоприятна икономическа среда и незначителен ръст на БВП;
- Свиване на инвестициите (*над 15.6% за периода 2009-2013 г.*);
- Нарастване на случаите с фактическа неплатежоспособност и броя на фалитите, както и бавните процедури по несъстоятелност;
- Високо ниво на необслужваните кредитите;
- Дефлационни процеси, които реално увеличават задлъжнялостта.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Улеснен достъп до правосъдие, вкл. чрез:

- реструктуриране на тарифите за правораздаване, нотариални услуги, съдия-изпълнители и др.;
- Ускоряване на процедурите по несъстоятелност;
- Включване на арбитражни клаузи в търговските договори, с финансови застрахователни и публични институции, вкл. по обществени поръчки.

Подобряване на финансовата дисциплина на държавата и общините, вкл.:

- Коректно транспониране на Директива 2000/35/ЕО за борбата със забавяне на плащане по търговски сделки;
- Ускорено връщане на ДДС, вкл. изграждане на публичен регистър за дължимите ДДС и акцизи;
- Въвеждане на „данъчна ваканция“ за фирмите, които имат просрочени вземания от държавата и общините;

Изграждане на клирингова къща за изчистване на междуфирмени задължения (*вкл. с възможности за факторинг*) с капитал, предоставен от Държавния бюджет, от банките или чрез публично-частно партньорство.

Задължения на предприятията от нефинансовия сектор към 01.01.2014 г.

Пресконференция, 23 февруари 2015 г.